

Sygn. akt I CSK 160/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa D. Z.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "J." w W.
o stwierdzenie nieważności lub ustalenie nieistnienia uchwały,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 listopada 2016 r., sygn. akt VI ACa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania oraz
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r. ustalił, że uchwała rady nadzorczej pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej „J.” z dnia 29 maja 2014 r.,

odwołująca powoda D. Z. z funkcji członka zarządu, jest nieistniejąca, a Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r. oddalił apelację pozwanej. U podłoża tego rozstrzygnięcia legło stanowisko, że podstawę do ustalenia nieistnienia tej uchwały stanowi wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 grudnia 2014 r. orzekający nieważność uchwały walnego zgromadzenia o wyborze członków rady nadzorczej wobec naruszenia art. 8² § 3 prawa spółdzielczego.

Skarga kasacyjna pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego - oparta na podstawie pierwszej z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 42 § 9 prawa spółdzielczego w związku z art. 189 k.p.c., i zmierza do uchylenia tego wyroku i oddalenia powództwa, bądź przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze na tle przepisów prawa spółdzielczego, został wyrażony pogląd o możliwości wyodrębnienia - obok uchwał bezwzględnie nieważnych (art. 58 k.c.) i uchwał wzruszalnych (względnie nieważnych) - także uchwał nieistniejących (*actus non existens*).

Sąd Apelacyjny uznał, że wykreślenie składu rady nadzorczej z Krajowego Rejestru Sądowego wskutek wyroku Sądu Apelacyjnego stwierdzającego nieważność uchwały walnego zgromadzenia o wyborze jej członków, jest w istocie wystarczającą podstawą do stwierdzenia nieistnienia uchwały tej rady o odwołaniu powoda z funkcji członka zarządu. W ocenie Sądu późniejsze wykreślenie rady nadzorczej z Krajowego Rejestru Sądowego oznacza, że uchwała ta została podjęta przez organ nieistniejący.

Zgodnie z art. 38 k.c. osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie. Z przepisu tego wynika, że działania osób fizycznych wchodzących w skład organu osoby prawnej uważane są za działania samej osoby prawnej, jednakże tylko o tyle, o ile działania tych osób podejmowane są w granicach kompetencji, które zostały przewidziane dla organu osoby prawnej w przepisach regulujących jej ustrój i sposób działania.

W katalogu przyczyn nieistnienia uchwały bez wątpienia mieści się również sytuacja, gdy uchwała została podjęta przez organ nieistniejący, w sprawie chodzi o radę nadzorczą. Definiując uchwałę „nieistniejącą”, należy przyjąć, że jest to

uchwała podjęta nie przez organ spółdzielni, lecz przez osoby, które w momencie jej podejmowania nie posiadały statusu prawnego organu. Jeżeli więc w takiej sytuacji uchwała w rzeczywistości nie zapadła, to nie sposób mówić o niej, że jest ona skuteczna lub bezskuteczna, uchwała bowiem w takim wypadku nie istnieje. Wówczas, jak wynika z uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1994 r., III CZP 81/94 (OSNC 1994, nr 12, poz. 241), możliwe jest wytoczenie powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c.), że uchwała nie istnieje, lub bronienie się przed jej skutkami przez podniesienie w konkretnej sprawie zarzutu jej nieistnienia.

Rada nadzorcza jest organem przewidzianym, tak w ustawie jak i statucie skarżącej Spółdzielni. Członkowie tej rady wybrani uchwałą walnego zgromadzenia z dnia 22 czerwca 2013 r. zostali wpisani do Krajowego Rejestru Sądowego, jako członkowie tego organu i dopiero na skutek wyroku stwierdzającego nieważność tej uchwały zostali z tego rejestru wykreśleni. W dacie podejmowania uchwały z dnia 29 maja 2014 r. przez radę nadzorczą osoby te były wpisane w Krajowym Rejestrze Sądowym jako jej członkowie. Rada nadzorcza w ówczesnym składzie osobowym, tak wewnątrz jak i na zewnątrz funkcjonowała jako organ Spółdzielni. Działania tych osób, które doprowadziły do podjęcia przez nich uchwały odwołującej powoda z funkcji członka zarządu mieściły się w granicach przewidzianych dla rady nadzorczej w przepisach regulujących jej ustrój. Niepodobna przeto w tych okolicznościach przyjąć, jak to uczynił Sąd Apelacyjny, że w związku z uznaniem za nieważną uchwały walnego zgromadzenia powołującej członków rady nadzorczej, uprzednia uchwała tej rady odwołująca członka zarządu jest nieistniejąca.

Skoro Sąd Apelacyjny rozstrzygając w sprawie wyszedł z odmiennych założeń, to zaskarżony wyrok nie mógł się ostać. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

jw

r.g.